

BELGISCHE SENAAT.

BUITENGEWONE ZITTIJD VAN 1892.

Voorstel betreffende de herziening van artikelen 56 en 54.

MIJNE HEEREN,

Al de leden der Senaats-Commissie schenen het eens te zijn om aan te nemen dat beide Kamers eene verschillende inrichting moeten hebben. Wat den Senaat betreft, behoor ik tot hen die bij voortdoring dat verschil willen vinden in de wijze van verkiezing, niet in de voorwaarden van kiesbaarheid. De meerderheid der Commissie besliste daar anders over : van den eenen kant verwierp zij de evenredige vertegenwoordiging en het stelsel van verkiezing in twee graden, van den anderen kant handhaafde zij eenen cijns tot kiesbaarheid. Doch tevens nam zij aan dat de kiesbaarheid, zonder voorwaarden van cijns, uitgestrekt zou worden tot soorten van burgers, aanbevelenswaardig wegens bewezen diensten of wegens verdienste.

Tot hiertoe werd geen voorstel hoegenaamd gedaan om te bepalen welke die soorten zouden zijn. Wel heeft men eene tabel uitgedeeld, waarop het getal personen wordt aangegeven die zekere openbare ambten bekleedden, doch die opsomming staat in geen verband met eenig regelmatig in Senaat of Kamer overgelegd voorstel, en, ten anderen, het algeheel cijfer der nieuwe kiesbaren die men daaruit zou kunnen halen, beloopt geen 200!

De voorgestelde nieuwigheid ware belachelijk, moest zij binnen die grenzen ingesloten blijven. Zooals ik, reeds eenigen tijd geleden, schreef ter verdediging van de vertegenwoordiging der belangen, en zooals het meerendeel der leden van de Commissie scheen aan te nemen, 't gebrek onzer thans bestaande wervingswijze ligt niet hierin dat de groote eigen- dom in den Senaat wordt vertegenwoordigd, maar wel dat hij alleen daarin vertegenwoordigd is of, wat meer zegt, vertegenwoordigd kan worden, ofschoon de grenzen van kiesbaarheid dienden opengesteld te worden voor de aanzienlijkste verpersoonlijking van alle groote, voldoende ingerichte maatschappelijke belangen. Ten minste behoorde men daarin op te nemen, — ingeval de eerste beslissingen der Commissie werden gehandhaafd, — al diegenen welke in het uitoefenen van gewichtige ambten een voldoende gezag verwierven om thans het aanzien en de bevoegdheid van den Senaat te versterken.

Derhalve heb ik de eer U voor te stellen desnoods bij den tekst van het artikel dat de algemeene voorwaarden van kiesbaarheid tot den Senaat vaststelt, en mits alle voorbehoud wat het bedrag van den cijns tot kiesbaarheid betreft, de volgende bepaling te voegen :

« Zijn daarenboven kiesbaar zonder cijnsvoorwaarde, mits zij de andere voorwaarden vereenigen die in voorgaande paragrafen zijn omschreven, de Belgen die de volgende ambten vervullen of vervuld hebben :

» 1° Lid des kabinets, minister van State, gevolmachtigd gezant en verblijvend minister, eerste voorzitter van het Verbrekingshof, procureur-generaal bij 't Verbrekingshof; luitenant-generaal; provincie-gouverneur; bestuurder van eene der vier klassen van de Koninklijke Belgische Academie; bestuurder der Koninklijke Vlaamsche Academie; rector van eene der vier Hoogeschoolen; voorzitter van den Hoogeren Raad van Nijverheid en Arbeid; voorzitter van den Hoogeren Raad van Landbouw; gouverneur der Nationale Bank.

» 2° *Na de vernieuwing van hun mandaat verworven of na acht jaar hun ambt bekleed te hebben :*

Lid der Wetgevende Kamers; lid eener Bestendige Deputatie; raadsheer bij 't Verbrekingshof; voorzitter van een Beroepshof; procureur-generaal bij een Beroepshof; voorzitter der Rekenkamer; voorzitter van den Raad voor 't Mijnwezen.

» 3° *Wanneer hun mandaat tweemaal is vernieuwd geworden of dat zij twaalf jaar in bediening zijn :*

Lid van den provincialen raad; raadsheer bij het Beroepshof, raadsheer bij de Rekenkamer; voorzitter eener Handelsrechtbank; voorzitter eener Landbouwfafdeeling; voorzitter eener provinciale Gezondheidscommissie; werkend lid der Koninklijke Belgische Academie of der Koninklijke Vlaamsche Academie; lid van den Hoogeren Raad van Landbouw; lid van den Hoogeren Raad van Nijverheid en Arbeid; stekhouder van de advocatenorde; leeraar aan eene der vier Hoogeschoolen; bestuurder eener Staatsnormaalschool; burgemeester eener provinciehoofdplaats; burgemeester eener gemeente van meer dan 25,000 inwoners; hoofdofficier der burgerwacht of des legers; voorzitter en ondervoorzitter van een scheids- of verzoeningsraad; voorzitter en ondervoorzitter van een werkrechtensraad.

» 4° *Wanneer zij hun ontslag bekomen hebben :*

Algemeene secretaris van een ministerie; algemeene bestuurder of algemeene opziener van een dienst der Regeering.

» Wanneer iemand op de lijst der kiesbaren wordt gebracht, schorst dit niet de toepassing der wet op de gevallen van onbestaanbaarheid. »

Ik dien hier nog te doen opmerken dat die opsomming geenszins beperkend is. Ik ben zeker dat men nog andere soorten zal vinden die recht

hebben om opgenomen te worden. Ik wilde slechts vóór de beraadslagingen der Commissie een grondslag bezorgen met het oog op het gebied waarop zij besloten is te treden.

Nopens artikel 54, dat het getal Senatoren bepaalt, heeft niemand een stellig voorstel gedaan, hoewel het insgelijks moet herzien worden. Dat artikel bepaalt dat de Senaat bestaat uit een getal leden dat overeenkomt met de helft der leden van de andere Kamer.

Ik ben van gevoelen dat het niet noodig is dezelfde verhouding te behouden. Indien 't waar is dat in een groot getal landen de eerste Kamer uit niet evenveel leden als de tweede bestaat, dat is hieraan te wijten dat men de waardigheid der Senatoren alzoó wilde vergrooten, of ook omdat men vreesde aan de beraadslagingen van den Senaat een onstuimig karakter te geven. De eerste beschouwing is in ons land overbodig, vermits de leden van beide Kamers op gelijken voet gesteld zijn; de andere is niet toepasselijk op vergaderingen die nooit veel meer dan 150 of 160 leden zouden tellen.

Van den anderen kant moet de vrees, dat men in zekere provinciën geen voldoende getal kiesbare burgers zou vinden om in de behoeften van den toestand te voorzien — welke vrees de Grontwetgevers van 1830 misschien had ingegeven — heden verdwijnen, vermits wij de gevallen van kiesbaarheid merkkelijk willen uitbreiden door toevoeging van soorten van burgers die met den cijns niets gemeens hebben.

Ik zal derhalve voorstellen te verklaren dat het getal Senatoren met het getal Volksvertegenwoordigers gelijk zal staan, of zoo men er prijs aan hecht een verschil te behouden, dat er ten minste een Senator zal zijn voor 60,000 inwoners (institute van 80,000, zooals dit tot nu toe 't geval is).

De tweede wijziging zou vooral toepasselijk zijn, indien men, volgens het voorstel van den heer Steurs, bepaalde dat er in iedere provincie slechts één kiezerscollege voor den Senaat zal zijn. Beide zouden veel bijdragen om de benoeming van senatoren tot de nieuwe soorten van kiesbaren behorende, alsook de invoering der evenredige vertegenwoordiging, te vergemakkelijken.

GOBLET D'ALVIELLA.